

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Veteris Hominis Per Expensa Quatuor Novissima Metamorphosis, Et Novi Genesis

Stanyhurst, Guillaume

Coloniae, Anno 1702

VD18 1237699X

Caput X. Ultimus hominis finis, est bonorum omnium æternitas sine fine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51849](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51849)

CAPUT X.

*Ultimus hominis finis, est bonorum
omnium æternitas, sine fine.*

[a] **H**Oc capite finem imponemus
materiæ illius Regni, cujus
nullus est finis; ostendemusque u-
berrimam Beatissimis omnibus accrescere
lætitia segetem ex bonorum om-
nium, quæ possident, æternitate.
Bona omnia temporalia, perpetuas
vicissitudines subire, continuâ verti-
gine circumagi, jugi instabilitate,
perniciosissimaque fugacitate in su-
um præcipitare occasum, quotidia-
na docet experientia; sola, quæ in
cælis sunt, bona sunt solida, stabilia,
firma, immobilia, æterna. Hinc re-
ctè exclamat S. Augustinus: [a] *O*
regnum beatitudinis sempiternæ! ubi

ju-

a *Æternitas omnium bonorum in*
caelo. b *Soliloq. c. 35.*

juventus nunquam senescit: ubi decor
 nunquam pallefcit: ubi amor nunquam
 tepescit: ubi fanitas nunquam marcef-
 cit: ubi gaudium nunquam decrefcit:
 ubi vita terminum nescit. Sic ipse. De
 illo regno ita loquitur Ifaias [a] Reg-
 num tuum, regnum omnium ſæculo-
 rum. Felix regnum, cujus quot ſunt
 habitatores, tot ſunt poſſeſſores;
 quot cives tot Reges; felix, iterumque
 felix Regnum! cujus opulencia infi-
 nitas; cujus amplitudo, immenſitas;
 cujus duratio æternitas; cujus dig-
 nitas, divinitas. Sed æturi de hujus
 Regni æternitate, de ipſa prius aga-
 mus æternitate. Viri Divino ſpiritu
 afflati, ajuat ſolum Deum æternum
 eſſe, temporis Dominum, cujus reg-
 num ſit regnum omnium ſæculorum:
 alia omnia labi, & fluere, & pondere
 ſuo tendere in nihilum. Nam tametiſi
 Animæ, & Beatæ mentes dicantur
 æternæ; non tamen ſemper fuerunt,
 nec niſi alieno beneficio ſunt futuræ,
 ita

a Iſa. 57. 15.

ita ut quodammodo fæneratitiam æternitatem, & precariam perpetuitatem habere videantur. Cæterùm clarè Divina Oracula pronuntiant solum Deum esse propriè æternum. Quam ob causam, *Rex seculorum*, nuncupatur à D. Paulo [a]. *Antiquus dierum*, à Daniele. Ab Isaia: *Excelsus, & sublimis, habitans æternitatem*. A Siriis, *Gigas seculorum*, ob magnitudinem potentix, & majestatem æternitatis: solus ergó Deus æternitate sua tutus, & totus est, nusquam variabilis; qui omnem temporis fluxum, & seculorum commutationem idem exuperat. Sicut enim immensitas Dei, totam Dei magnitudinem, quæ absque termino quaquaversum super cælos in immensum diffunditur, colligit in punctum, ut non minus habeat in puncto loci, quàm in spatio infinito: ita æternitas durationem, & quasi ætatem Dei, quæ infinito tem-

V

po ri

a *Tim. 1. Dan. 7. 9. Is. 57. 15.*

pori coextenditur, colligit in momentum; ita ut totum possideat in instanti, sive in puncto. Sicut enim se habet immensitas ad punctum loci, ita æternitas se habet ad punctum temporis. Talem, aut hominibus, aut Angelis, æternitatem non transcribimus: solus enim Deus est, [a] *Excelsus & sublimis, habitans æternitatem, & Gigas sæculorum.* Ut tamen ei, quâ fieri poterat, etiam in duratione similes fieremus; [b] *sicut ille est vivens in sæcula sæculorum, & vivens in sempiternum:* [c] ita voluit & nos, qui ab æterno quidem nec fuimus, nec esse potuimus; saltem posthac in sæcula sæculorum, & in sempiternum vivere. Hæc etsi non sit propriè dicta, & adæquata, sed quodammodo dimidiata; est tamen à Deo participata, & in futurum infinite extensa, veraque æternitas, divinæ æternitati dissimilis

qui-

a Is. 57. 15. b Apoc. 10. 6.

c Dan. 4. 31.

quidem duratione retrò infinita; similis tamen duratione in futurum infinita, & inexhausta. Qualis ergò in illis existere debet, & exuberans in omnem partem lætitiæ copia? ubi bona omnia sunt simul congesta, & singula æterna? possessio boni infiniti & æterni: æterna lux, æternum convivium, æterna lætitia, æterna laus, æterna jubilatio, æternus triumphus, æternus pulcherrimi Dei aspectus, & quidquid bonorum optari potest. Verè ergò sunt Beati. Quia, *Beatitudo* (teste Boëtio) est *status omnium bonorum aggregatione perfectus*. [a] Beatitudo ergo est status, id est, bonum quoddam permanens; quod fortunæ lufibus non subest, neque enim novit fortunæ rotam volubilem, clavum enim apposuit ei: quare bonum illud immensum, occasum ignorat, & vicissitudinem. Hinc D. Augustinus dubitans, quomodo

V 2

modo

2 3. de Consol. Philos. 2.

modo post diem Iudicii, misericordia Dei dicatur æterna, cum in cælo non sunt Beati indigentes misericordia, & ait: [a] *Rectè in æternum futuram misericordiam ejus dicimus: non quia in æternum miseri erunt, & ideo in æternum ejus misericordia indigebunt; sed quia ipsa Beatitudo, quam misericorditer miseris præstat, ut esse miseri desinant, & esse Beati incipiant, non habebit finem; & ideo in æternum misericordia ejus: quod enim Justi erimus ex iniquis, sani ex infirmis, vivi ex mortuis, immortales ex mortalibus: & Beati ex miseris, misericordia ejus est; hoc autem quod ita erimus, in æternum erit: ideo misericordia est in æternum, quia benefactum, quod nobis misericorditer præstat, in æternum est. Ergo status, & quidem omnium bonorum aggregatione perfectus: nullum enim bonum non ibi; Plato beatum illum dixit, cui nil boni deest.*

Et

a *Exposit. Ps. 135. Confitemini, &c.*

Et D. Bernardus : [a] *Beatitudo est, ubi nil sit, quod nolis : & ubi totum sit, quod velis : sic ille. Nil ibi, quod nolis; non fames, non sitis, non nuditas, non paupertas, non lassitudo, non dolor, non timor, non labor, non inimicus, non morbus, non mors : nullum ibi malum, nec pœnæ, nec culpæ. Nil ibi, quod non velis : sed totum ibi, quod tu velis, delitiæ, divitiæ, honores, amici, salus, vita. Extollit mirificè ex hoc capite Beatorum statum Sanctus Augustinus : [b] Quanta erit illa felicitas, ubi nullum erit malum, nullum latebit bonum ? vacabitur Dei laudibus, qui erit omnia in omnibus. Quia tunc non erit ulla necessitas : sed plena, certa, segura, sempiterna felicitas. Ipse finis erit desideriorum nostrorum : qui sine fine videbitur, sine fastidio amabitur, sine fatigatione laudabitur. O verè maximum sabbathum, non habens vesperum ! Ibi vacabimus*

V 3

G

a Serm. de triplici genere bonorum.

b L. 22. de civit. cap. 30.

& videbimus: videbimus, & amabi-
 mus: amabimus, & laudabimus!
 Ecce, quid erit in fine, sine fine? Nam
 quis alius noster est finis? nisi perveni-
 re ad regnum, cuius nullus est finis?
 Hac est requies sempiterna, sine fine
 erit requies ista, sine fine erit gaudium
 hoc, sine fine erit incorruptio. Vitam
 aeternam habebis: requiem, quæ non
 habet finem. Quanto labore digna est
 requies, quæ non habet finem? Sed fi-
 nem imponamus huic Regno, cuius
 nullus est finis, probando illud Re-
 gnum cum infinitis, quos continet
 thesauris; cum immensis, quæ com-
 plectitur bonis, posse emi, & quidem
 exiguo pretio. Accipite ex D. Augu-
 stino ejus pretium, & accendite ad
 emendum vestrum desiderium. [a]
 Venale est, venale est, quod habeo, dicit
 tibi Deus. Eme illud. Quid habes ve-
 nale? Requiem, ait, venalem habeo;
 emi illam. Dicit ei: Quantum valet?
 Pretium ejus labor est. Quanto labore
digna

a In Psal. 93. post medium.

digna est quies, quæ non habet finem! si
 verum vis comparare & verum judica-
 re; æterna requies, æterno labore rectè
 emitur: Verum hoc est; sed noli timere;
 misericors est Deus. Si enim haberes æ-
 ternum laborem, nunquam pervenires ad
 æternam quietem. Ergò ut aliquando
 pervenias ad id quod emis, non in æter-
 num laborandum est: non quod non va-
 leat tanti, sed ut possideatur, quod emi-
 tur. Digna est quidem emi labore per-
 petuo; sed necesse est, ut labore temporali
 ematur. Decies centena millia anno-
 rum habent finem: quod tibi dabo, di-
 cit Dominus, non habet finem. Qua-
 lis misericordia Dei? non dicit decies
 centena millia annorum labora; non di-
 cit, vel mille annis labora; non dicit,
 quingentis annis labora: sed cum vivis,
 inquit, labora, in paucis annis. Inde
 jam requies erit: & finem non habebit,
 &c. Ecce quantum pretium datus:
 quodammodo unam siliquam, ad accipi-
 endum thesauros sempiternos: sic ipse,
 Sed fors erunt, qui se labore cœlum

emere posse negabunt: quia sunt viribus infirmi: conditione debiles, naturâ delicatuli. Idcirco, ut & hanc ansam tibi eriperet sanctus Augustinus, aliud adhuc, & longè vilius pretium emendi cœli proponit. Cùm multa simul conglobasset in laudem cœli, tandem concludit: (a) *Facilius inveniemus, quid ibi non sit, quàm, quid ibi sit? Et tamen venale est. Emere, si vis. Nec multum astues, de re magna, propter magnitudinem pretii. Tantum valet; quantum habes. Noli querere, quid habeas, sed qualis sis. Res ista te valet, tantum valet, quantum es tu, Te da, & habebis illam. Quid exastuas, quid turbaris? Nunquid quæsiturus es te; aut empturus te? Ecce tu qui es, qualis es, da te illi, & habebis illam. Sed malus sum inquit, & forcè me non accipit: dando te illi, bonus eris; sic ille, Hæc, cùm ita se habeant, cùm in cœlo sint omnia æterna; & æterna comparari possint tam exiguo pretio, labo-*

a De verb. Dom. ser. 64. c. 2.

bore momentaneo, nos, ut Regnum illud omnium sæculorum emamus, in rebus omnibus omittendis, & agendis, præcipuè semper spectandū, quid expostulent rationes æternæ; sive, ut explicatius dicam, quid extremus vitæ nostræ finis exigat; quid summum bonum, quo sunt omnia referenda; Quid Deus ipse, qui summum bonum est, finis noster. Quid postulet major Dei gloria, cum nostra semper salute conjuncta. Quid ea super redicet, consulta fides? quid sacra Scriptura? quid disciplina Christiana? Non quid sensibus arrideat: quid natura vitata requirat: quid in præsentī maximè sit gratum, facilè, jucundum. Assumat igitur, æternitatis trutinam, & ad eam omnia dicta, facta, cogitata diligenter expendat. Ita faciebat olim S. Franciscus; undè cū frater ejus, homo arroganter insolens, ab illo semī nudo, & algente, amariore joco, quàm deceret fratrem, rogasset, sudoris guttam sibi drachmā venderet; lætis-

simus respondit; se jam pridem totum Domino vendidisse, & quidem ingenti pretio sempiternæ vitæ. Idem post aliquot annos, gravissimis doloribus exagitatus; & novis insuper molestiis à dæmone divexatus, ut jam humanæ vires, ferendo vix essent: audiit è coelo sibi verè gaudendum; quod per eas tribulationes tantùm sibi thesaurum acquireret, cui nullus in terra comparari posset; licet tota terra in aurum; omnes lapides in gemmas; omnes aquæ in balsamum verterentur: quâ voce cœlesti sic est recreatus, ut jam non sentiret dolorem, statimque advocatis præ gaudio fratribus, narraret, quod è cælo solatium accepisset. Verè ergò, [a] *Beati, qui habitant in domo tuâ Domine, in secula seculorum laudabunt te. Æternitas sæculum unum est; annus unus est, dies unus; imò punctum unum, propter indivisibilem unitatem infiniti: Tamen dies sunt infiniti, anni infiniti,*

a Psal. 33.

ti, infinita sæcula, propter immensitatem. [a] *Dies Domini*. Non est alia ætas digna Deo, quàm æternitas, nec alio digna æternitas quàm Deo. Et nos æternitate fruentes in cælo, erimus Divini, pleni Deo, filii Dei; vivemus cum Deo, erimus quasi Dii. O æternitas! Magnitudo Dei, est immensitas; Natura Dei est bonitas; virtus Dei, est infinitas; voluntas Dei, est æquitas: lex Dei, est sanctitas: vita Dei, est felicitas: ætas Dei, est æternitas. O admirabilem ætatem! Ætas, quæ nec transit, nec venit, nec in curriculum revertitur: sed commensurata (si dicere liceat) & adæquata Deo. Sicut enim ille immobilis est, & omnia movet: sic æternitas stat semper immota, ut centrum, & axis; volvit tamen tempus & mundum, ut rotam, vel sphæram. Ideoque æternitas omne tempus includit, præteritum, quia erat; præsens quia est: futurum, quia erit. Non sic erat, ut transierit, uti

a 2. Cor. 3.

dies

dies hesternus , quia fuit : & non est ,
 non est : quomodo præsentis tempo-
 ris instans , quod in ictu oculi currens
 est , & non est. Non erit , quia quod
 erit , nunc non est , sed futurum expo-
 ctatur. Sicut dies crastinus : sed erat ,
 sine principio , & sine medio , & erit
 sine termino. O ætas incomprehen-
 sibilis ! ætas antiquissima , & prima !
 ætas novissima , & ultima ! immò nec
 prima , nec ultima ! ætas unica , & so-
 la ! dies unus : (a) *Melior est dies una
 in atriis tuis super millia.* Quis te pote-
 rit laudare , ô beata æternitas ? Tu es
 antiqua , & uova ; non prius antiqua ,
 quàm nova ; non prius nova , quàm
 antiqua : imò ideò antiqua , quia no-
 va : ideò nova , quia antiqua. Anti-
 qua es , ô æternitas ! quia semper fui-
 sti : Nova es , quia semper eadem es :
 Non deficit unquam. O beata æter-
 nitas ! non mutaris unquam , quoti-
 die reflorescis , & renovas omnia infe-
 riora ,

a Psal. 38.

rora , cūm semper stes immobilis. Æ-
 ternitas regnat , æternitas vincit , æ-
 ternitas imperat , æternitati laudes , æ-
 ternitati gratias , æternitati triumphā-
 les honores. Ad hanc æternitatem
 vos invito : hanc æternitatem
 vobis opto , hanc æternita-
 tem precor & spero.

X

IN-